

II квартал року відзначився зростанням обсягів операцій та активів усіх небанківських фінансових установ. Цьому не перешкоджали ні добровільний вихід з ринку, ні примусове зупинення дії ліцензій низки установ. Вони переважно не провадили активної діяльності. Помітно зросли обсяги зібраних страхових премій за більшістю видів страхування. Водночас поступово зростає коефіцієнт збитковості страхування, витрати на ведення страхової діяльності залишаються значними, хоч і знижуються. Зростання обсягів усіх видів операцій дало змогу фінансовим компаніям продемонструвати рекордну прибутковість. Поступово поліпшувалися показники діяльності кредитних спілок. Цьому сприяло зростання операційних доходів, поступове відновлення кредитування та надходження додаткових ресурсів у межах міжнародних проєктів. Хоча темпи розвитку цього сегмента все ще значно повільніші, ніж решти ринку.

Структура та проникнення сектору

Більше року НБУ є регулятором більшої частини ринку небанківських фінансових установ. Упродовж цього періоду вимоги до платоспроможності фінансових установ базувалися переважно на затверджених актах попереднього регулятора. Тож фінансові установи мали достатньо часу на приведення своєї діяльності у відповідність до цих вимог. З часом НБУ розпочав рішучі дії із застосування заходів впливу за недотримання вимог законодавства України.

У II кварталі за результатами нагляду, інспекційних перевірок, у тому числі через недопуск інспекторів до перевірок, НБУ застосував до десятків страховиків, фінансових компаній та ломбардів заходи впливу у вигляді зупинення дії та / або анулювання ліцензій. Багатьом учасникам ринку, що порушували вимоги до платоспроможності, надано час на усунення порушень. Якщо фінансові установи не зможуть виконати вимоги, їм доведеться припинити свою діяльність.

У II кварталі ринок добровільно залишали компанії, які не провадили діяльності та не мали діючих ліцензій на надання фінансових послуг. Водночас на ринку з'являлися нові установи: один ломбард, чотири ЮО-лізингодавці та 25 фінансових компаній.

У II кварталі обсяги активів усіх учасників ринку збільшилися. Найбільше – у фінансових компаній. Відповідно частка НБФУ в активах фінансового сектору під регулюванням НБУ зросла на 1 в. п. до 12%.

Страховики

Помітною подією II кварталу 2021 року було припинення діяльності низки учасників. Проте це майже не позначилося на квартальних результатах страхового ринку: обсяг активів навіть незначно зріс. Валові страхові премії як ризикового страхування, так і страхування життя зросли порівняно з попереднім кварталом. Приріст

страхових премій спостерігався як від фізичних осіб, так і від корпоративного сегмента. Обсяги виплат зі страхування життя зростають останні чотири квартали. Виплати за ризиковим страхуванням майже незмінні.

Частка страхових премій добровільного страхування перевищує 75%. Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ і Зелена Картка) та медичне страхування стабільно посідають перші два місця за обсягами премій. У II кварталі обсяги премій обов'язкового страхування зросли на 30%, найпомітніше ОСЦПВ, ядерного¹ та авіаційного страхування. Зростання за першими двома видами традиційне для II кварталу, а значний приріст авіаційного страхування пояснюється операціями одного страховика.

Частка страхових премій, що передається на перестраховання, не змінилася за II квартал, та становить менше п'ятої частини від нарахованих страхових премій. Серед них перестраховикам-нерезидентам передано 66%. Зростання цієї частки пояснюється серед іншого нарощенням премій, отриманих за авіаційне та ядерне страхування, ризики яких перестраховуються через значні суми відповідальності.

У II кварталі коефіцієнт збитковості зріс як для добровільних, так і для обов'язкових видів страхування. Для обов'язкових видів страхування цей показник традиційно вищий, зокрема за ОСЦПВ він становить 56%.

Розрахунок показників операційної ефективності ризикових страховиків для цілей квартального звіту був змінений: виключено з розрахунку витрати страховиків, не пов'язані з операційною діяльністю. Оновлений комбінований коефіцієнт становить 90%. Без урахування цієї зміни він би перевищував 100%, хоч і знизився з початку року.

Хоча доходи від інвестицій ризикових страховиків зросли на 9% порівняно з попереднім кварталом, коефіцієнт

¹ Обов'язкове страхування цивільної відповідальності за ядерну шкоду.

інвестиційного доходу залишається в межах 3–4%. Тож коефіцієнт операційної діяльності становить 86%.

Більшу частку інвестиційного портфеля ризикових страховиків формують банківські вклади. Проте вони не нехтують й інвестиціями в ОВДП, частка доходу від яких за квартал зросла. Life-страховики також нарощують обсяги вкладень у державні цінні папери, надходження від яких нині формують основу інвестиційного доходу.

Фінансовий результат ризикових страховиків зріс у II кварталі завдяки зростанню обсягів премій. Крім поживлення страхування, позитивно на прибуток вплинуло зменшення ліквідаційних, адміністративних та інших витрат. Страхування життя також є прибутковим, переважно завдяки доходам від фінансових інвестицій. Водночас обсягів премій не достатньо для покриття витрат на ведення основної діяльності.

Кількість порушників вимог до платоспроможності та ризикових операцій суттєво знизилася. Станом на 1 липня 23 страховиків-ліцензіатів не виконували нормативи платоспроможності та достатності капіталу або ризиковості активів. З них двоє не мали порушень у I кварталі, але один вже їх виправив.

Кредитні спілки

Активи кредитних спілок зростають помірними темпами та нерівномірно. Майже 70% зростання забезпечують п'ять кредитних спілок. Їхньою спільною ознакою є некласична діяльність: агресивне кредитування позичальників, подекуди із ознаками пов'язаності із менеджментом установ.

У квітні до кредитних спілок надійшла поворотна фінансова допомога в сумі 11.2 млн грн від проекту "Кредитування сільськогосподарських виробників (КЕП)". Проект реалізується Всесвітньою радою кредитних спілок (WOCCU) за підтримки USAID. Спершу ресурси було надано Українській об'єднаній кредитній спілці (УОКС), а надалі – передано кредитним спілкам для цільового кредитування сільськогосподарських виробників. Ресурси також отримає ОКС Національної асоціації кредитних спілок. Загальна сума фінансування в межах проекту КЕП складатиме 1 млн дол.

Кредитний портфель кредитних спілок зріс на 4%: збільшився середній розмір кредиту за подальшого зменшення кількості позичальників. Обсяги нового кредитування за квартал зросли на 11%, зокрема споживчого – на 21%. Якість кредитного портфеля залишається незмінною. Заявлена кредитними спілками частка кредитів, прострочених більш як на 90 днів, становить 14%, що відповідає докарантинному рівню.

Чистий процентний дохід зріс порівняно з попереднім кварталом. Середні ставки за кредитами, зокрема іпотечними, зросли за рахунок зниження вартості депозитів. Однак відношення операційних витрат до операційних доходів майже не змінилося (81%) за квартал та залишається помірно високим. Значно зменшилися витрати на формування резервів. Зріс прибуток більшості кредитних спілок.

Поліпшення фінансового результату діяльності кредитних спілок підвищило їхню платоспроможність. Зменшилася кількість порушників нормативу достатності капіталу. Проте зберігаються побоювання з приводу недостовірного відображення показників фінансового стану окремих кредитних спілок.

Фінансові компанії

Обсяги активів фінансових компаній у II кварталі збільшилися. Це відбулося завдяки зростанню обсягів усіх видів наданих протягом кварталу фінансових послуг.

Обсяги нових кредитів зросли виключно за рахунок кредитування домогосподарств. Активність фінансових компаній в цьому сегменті кредитування наростає – обсяги роздрібних позик зростають чотири квартали поспіль. Натомість обсяги кредитів підприємствам, значна частка яких відображає лише перерозподіл коштів у межах бізнесових груп, практично не змінилися.

Значно зріс обсяг операцій фінансового лізингу. Як і раніше, основним чинником цих змін є діяльність ЮО-лізингодавців, частка яких становить 98% загального обсягу фінансового лізингу. Помітне також збільшення обсягу операції за наданими гарантіями, яких майже не було два роки поспіль. Деяко зросли обсяги нових факторингових операцій, але вони все ще нижчі, ніж торік.

За перше півріччя 2021 року фінансові компанії згенерували рекордні прибутки порівняно з аналогічним періодом останніх трьох років. Однак ненадання низкою учасників ринку аудиторських звітів за результатами 2020 року ставить під сумнів коректність відображення результатів їхньої діяльності.

Ломбарди

У II кварталі 2021 року обсяг нових кредитів збільшився на 5%. Коефіцієнт покриття кредитів заставою зріс до рекордних 133%. Переважна частка доходів ломбардів формується з процентних доходів – 88%. Діяльність ломбардів залишається прибутковою.

Перспективи та ризики

Протягом III кварталу НБУ розпочне реєстрацію колекторських компаній за новими правилами. Компанії, що не пройдуть реєстрацію, втрачатимуть можливість стягувати придбану проблемну заборгованість.

Продовжуватиметься активна робота над зміною законодавства України з питань регулювання ринку небанківських фінансових послуг. Три основних законопроекти², що визначатимуть умови роботи на ринку, готуються до другого читання в парламенті. Прийняття нових законів, серед іншого, є передумовою поступової розбудови системи гарантування вкладів кредитних спілок, а в подальшому – можливо й убезпечення страхувальників життя. На сьогодні триває розроблення концепції їхнього запровадження.

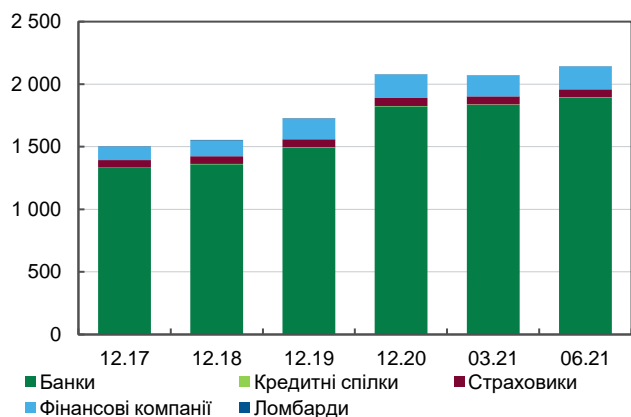
Безумовно, основним завданням для більшості фінансових установ буде поліпшення показників діяльності, а для порушників пруденційних нормативів – приведення своєї діяльності у відповідність до вимог регулятора.

² "Про фінансові послуги та фінансові компанії" (№ 5065), "Про страхування" (№ 5315) та "Про кредитні спілки" (№ 5125).

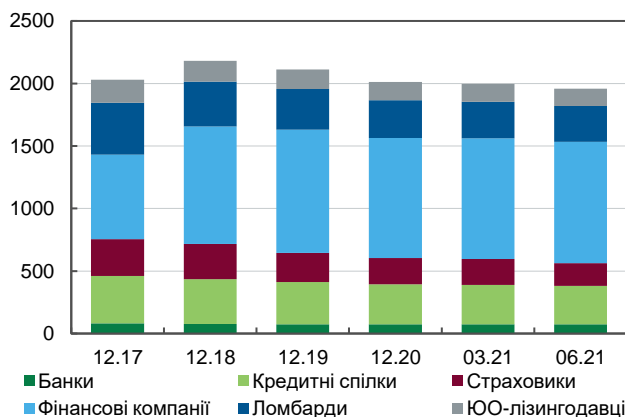
Структура та проникнення сектору

У II кварталі активи НБФУ збільшилися. Найбільше зросли активи фінансових компаній. Активи страховиків, кредитних спілок та ломбардів також зросли, але нижчими темпами. Окремі фінансові установи надалі припиняють свою діяльність: частина за власним бажанням, а частину виключено з реєстру через те, що не має діючих ліцензій.

Графік 1. Структура активів фінансового сектору, млрд грн

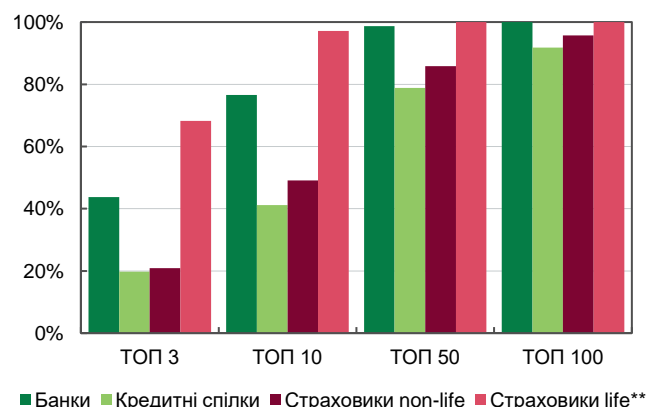
Графік 2. Кількість надавачів фінансових послуг

* ЮО-лізингодавці не є фінансовими компаніями, однак послуги з надання фінансового лізингу регулюються НБУ.

Як і квартал тому, найвищою є концентрація банківського сектору та life-страхування, що здійснює 19 компаній.

Графік 3. Концентрація* страховиків та кредитних спілок порівняно з банками

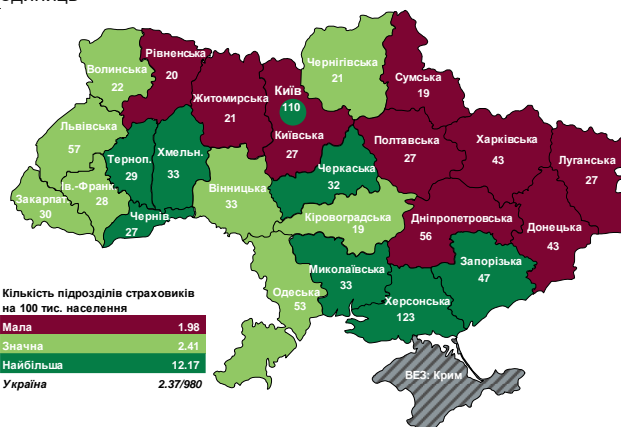

* Концентрація оцінена за активами для банків та кредитних спілок, за преміями для страхування non-life і страховими резервами для страхування life.

** Страховиків, що здійснюють life-страхування, усього 19.

Переважно південні та західні регіони України мають дещо вищий рівень проникнення страхових послуг.

Графік 4. Кількість структурних підрозділів страховиків у регіонах, одиниць

У II кварталі активи небанківських фінансових установ зростали швидше, ніж активи банків. Відповідно частка НБФУ підвищилася до 12%.

Таблиця. Фінансові установи під регуляцією НБУ*

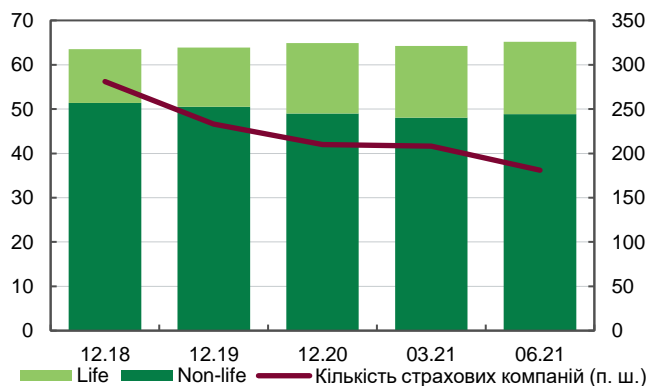
		2017	2018	2019	2020	03.21	06.21	Зміна за квартал
Страховики	Активи, млн грн	57 381	63 493	63 866	64 920	64 266	65 186	1.4%
	Кількість компаній	294	281	233	210	208	181	-27
Кредитні спілки	Активи, млн грн	2 170	2 218	2 510	2 317	2 335	2 394	2.5%
	Кількість компаній	378	358	337	322	316	308	-8
Фінансові компанії	Активи, млн грн	107 534	125 322	162 197	186 501	166 102	179 536	9.0%
	Кількість компаній	677	940	986	960	964	958	-6
Ломбарди	Активи, млн грн	3 764	3 721	4 265	3 867	3 966	4 119	3.8%
	Кількість компаній	415	359	324	302	292	287	-5
Банки	Активи, млн грн	1 333 831	1 359 703	1 493 298	1 822 814	1 835 527	1 892 468	3.1%
	Кількість компаній	82	77	75	73	73	73	0

* Разом зі звітністю за II квартал 2021 року НБФУ мали змогу уточнити дані звітності за I квартал 2021 року. Через це відбулися ретроспективні уточнення окремих показників, зокрема розміру активів за цей період.

Страховики

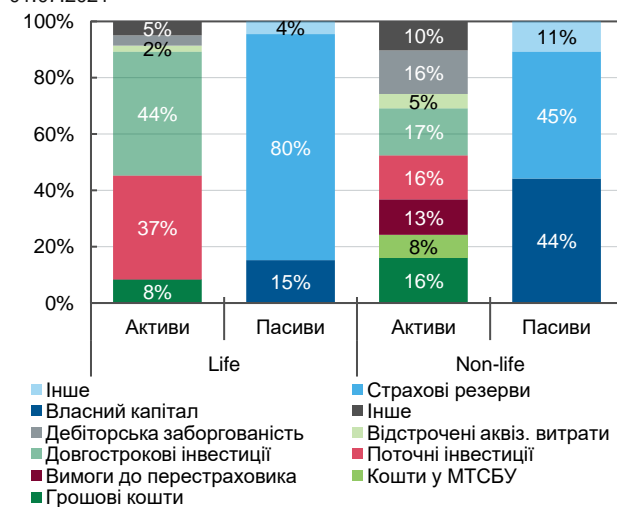
Активи страховиків зросли, незважаючи на те, що низка компаній припинила свою діяльність.

Графік 5. Обсяг активів страховиків та їхня кількість, млрд грн

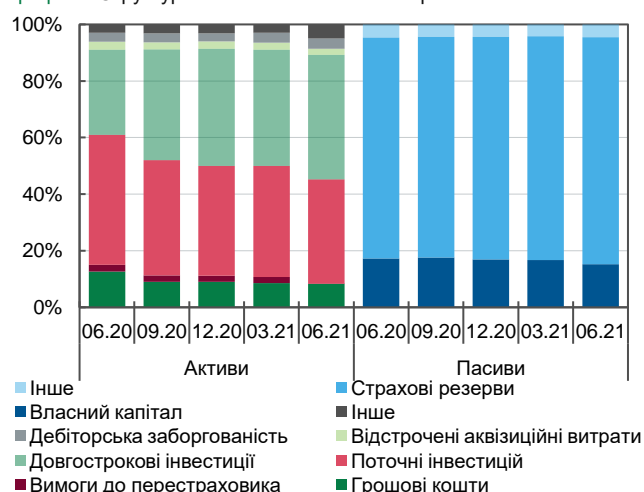
Частка довгострокових інвестицій life-страховиків зросла за рахунок зменшення поточних інвестицій та вимог до перестраховиків. Структура активів та пасивів non-life-страховиків майже не змінилася за квартал.

Графік 6. Структура активів та пасивів life- та non-life-страховиків на 01.07.2021

За рік строк інвестицій страховиків життя став довшим: частка короткострокових інвестицій знизилася, поступившись довгостроковим. Структура активів та пасивів non-life страховиків волатильніша, проте суттєвих змін протягом року майже не було.

Графік 7. Структура активів та пасивів life страховиків

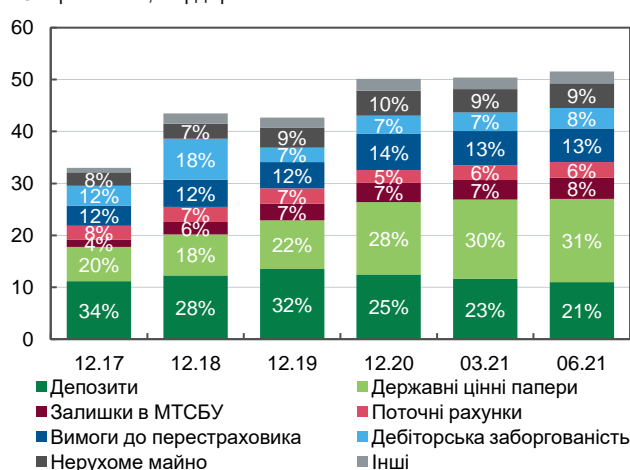

Графік 8. Структура активів та пасивів non-life страховиків

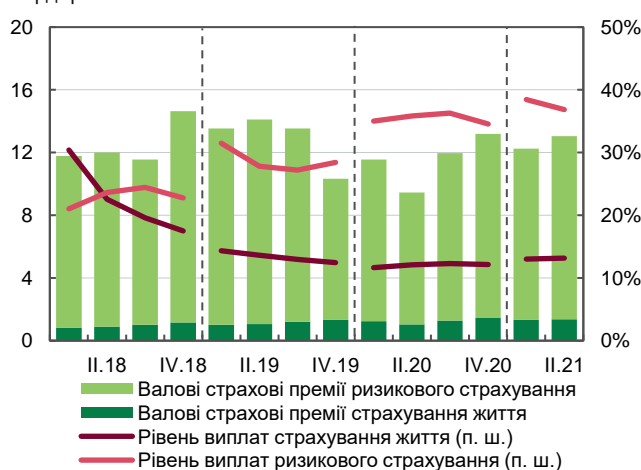
У складі активів, прийнятних для покриття страхових резервів, продовжує зростати частка державних цінних паперів.

Графік 9. Структура прийнятних активів на покриття резервів non-life-страховиків, млрд грн

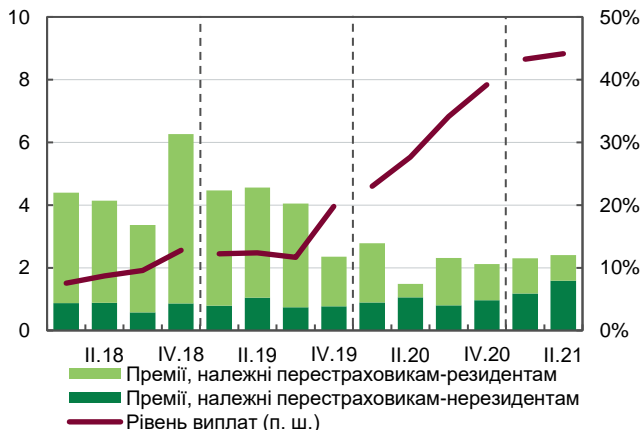
Рівень виплат зі страхування життя та ризикового страхування за квартал залишився майже незмінним 13% та 37% відповідно.

Графік 10. Премії та рівень виплат у розрізі видів страхування, млрд грн

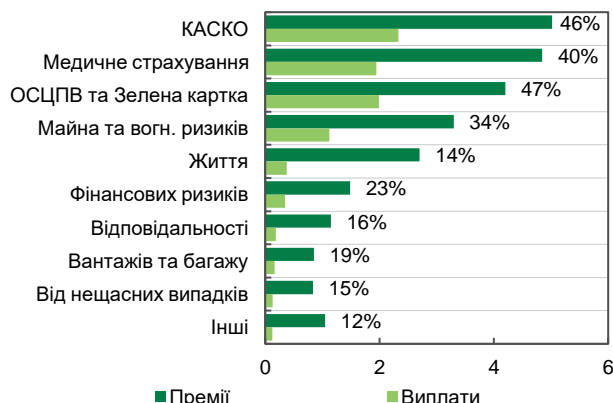
Частка зовнішнього перестраховування у переданих на перестраховування преміях зросла до 66%. Рівень виплат за перестраховуванням надалі зростає і становить 44%.

Графік 11. Премії, належні перестраховикам, та рівень виплат, млрд грн

Найбільший обсяг страхових премій становлять премії автостраховування та медичного страхування. Обсяг виплат за більшістю видів страхування залишається на низькому рівні.

Графік 12. Страхові премії та виплати за найпоширенішими видами страхування у II кварталі 2021 року, млрд грн

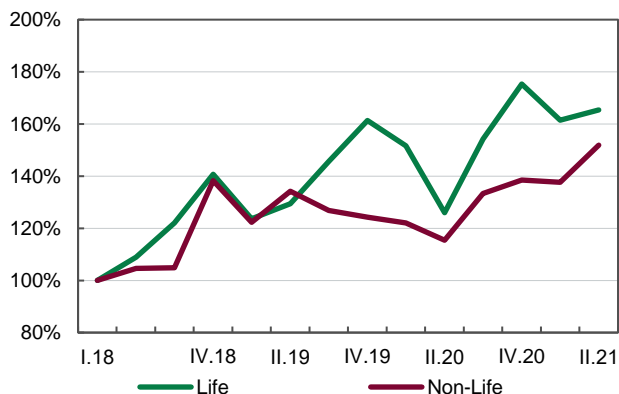

Значення у відсотках свідчить про рівень виплат (відношення виплат до страхових премій) відповідного виду.

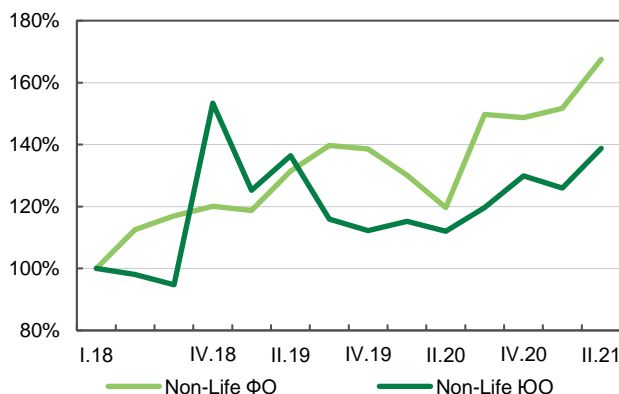
7 вересня 2021 року дані було уточнено.

Чисті премії страхування життя та ризикового страхування відновили зростання у II кварталі 2021 року, після незначного зменшення в I кварталі. Обсяг страхових премій ризикового страхування, отриманих від фізичних та юридичних осіб, зріс протягом кварталу майже на 10%.

Графік 13. Чисті страхові премії за видами страхування, I кв. 2018 року = 100%

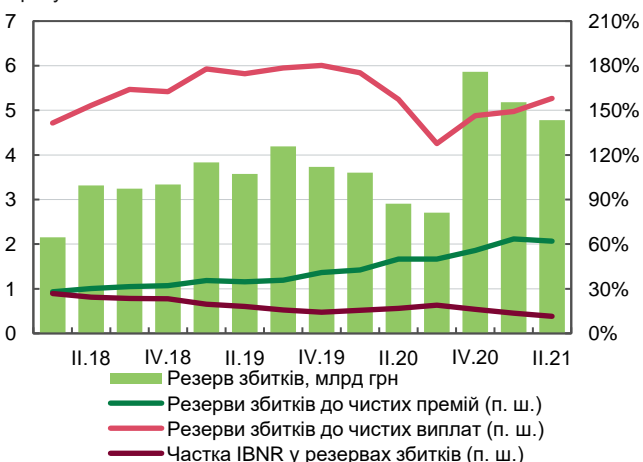

Графік 14. Премії ризикового страхування в розрізі типів страхувальників, I кв. 2018 року = 100%

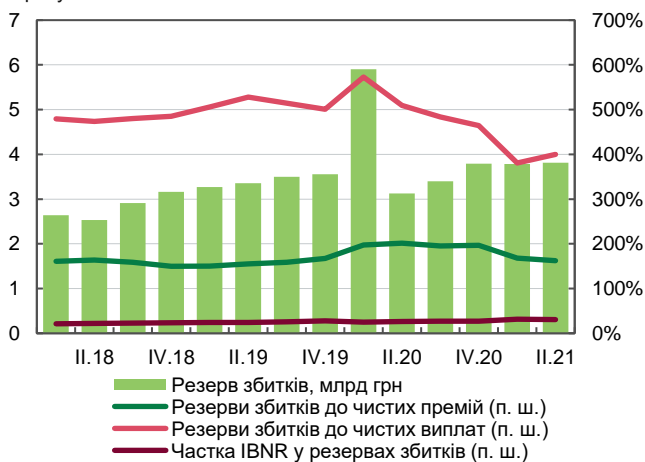

Коефіцієнти резервування як добровільного, так і обов'язкового страхування знизилися порівняно з I кварталом 2021 року, крім відношення резервів збитків до чистих виплат. Зростання відношення резервів збитків до чистих виплат добровільного страхування зумовлене частковим розформуванням резервів збитків.

Графік 15. Коефіцієнти резервування добровільного non-life страхування

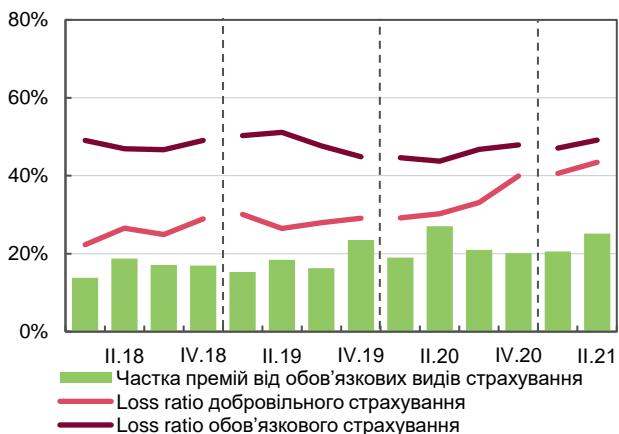
Графік 16. Коефіцієнти резервування обов'язкового non-life страхування

Коефіцієнти збитковості зросли в II кварталі. Найбільш збитковими видами страхування є ОСЦПВ, КАСКО та медичне страхування.

Графік 17. Частка премій з обов'язкового страхування та коефіцієнти збитковості (loss ratio) non-life-страхування

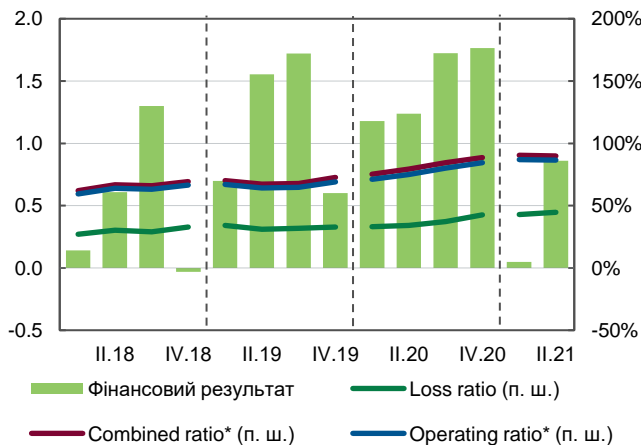

Графік 18. Коефіцієнти збитковості (loss ratio) окремих видів страхування

Операційна ефективність ризикових страховиків не змінилася за квартал. Рівень комбінованого коефіцієнта та коефіцієнта операційної діяльності є прийнятним.

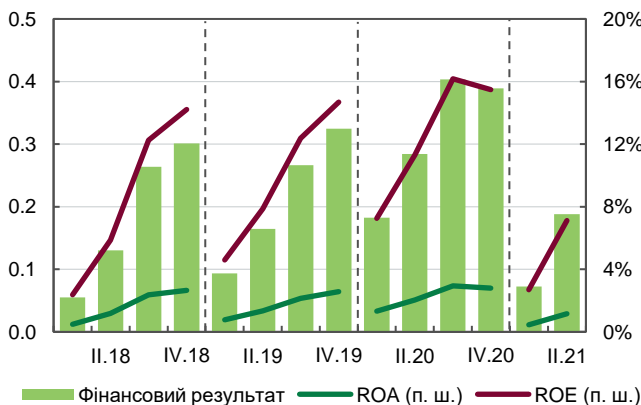
Графік 19. Фінансовий результат наростаючим підсумком і показники операційної діяльності ризикових страховиків, млрд грн

* Методика розрахунку показників Combined ratio та Operating ratio була змінена. Відтепер до розрахунку не включаються статті інших витрат та надзвичайних витрат страховиків.

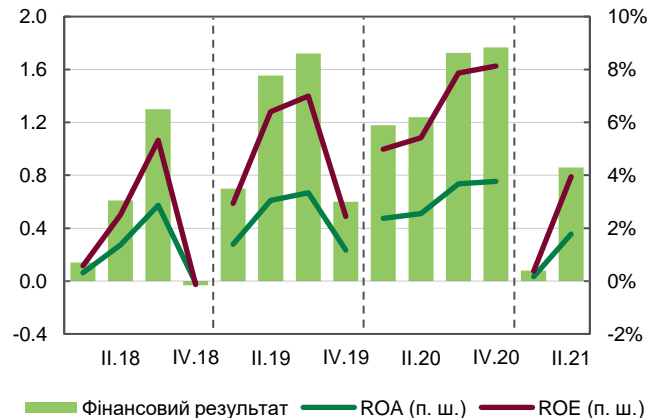
Life-страховики збільшили свої прибутки у II кварталі, а показники рентабельності повернулися до своїх традиційних рівнів.

Графік 21. Фінансовий результат life-страховиків наростаючим підсумком, млрд грн

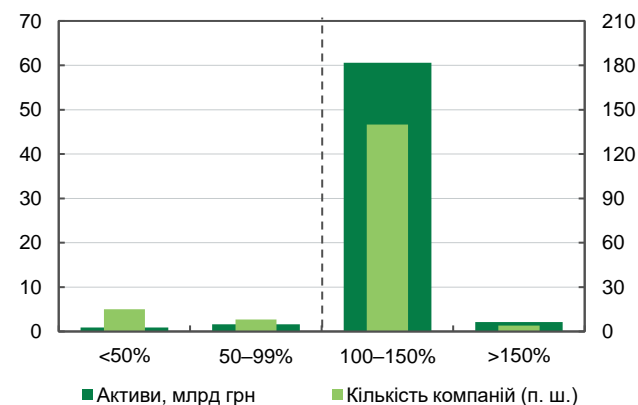
Ризикові страховики є прибутковими в II кварталі 2021 року. Рентабельність зросла, проте є меншою порівняно з II кварталом попереднього року.

Графік 20. Фінансовий результат ризикових страховиків наростаючим підсумком, млрд грн

Кількість страховиків, що не виконують вимоги до платоспроможності і достатності капіталу, скоротилась до 23 компаній, що за активами займають 4% ринку.

Графік 22. Розподіл кількості й активів страховиків* за співвідношенням прийнятних активів та нормативного запасу платоспроможності на 01.07.2021

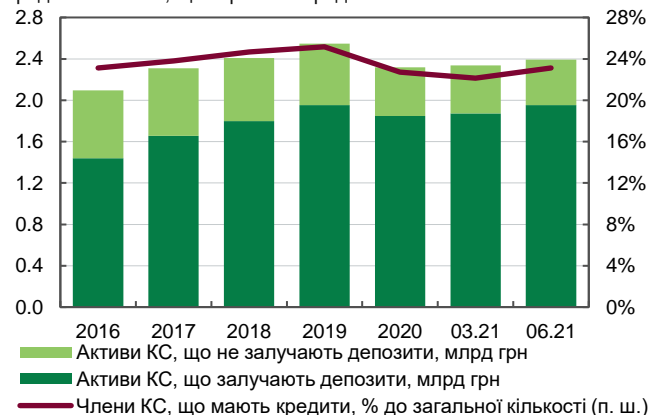

* Графік побудовано з використанням даних 167 компаній.

Кредитні спілки

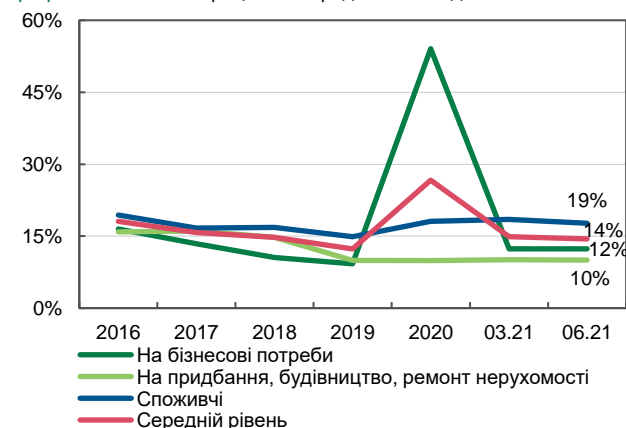
Надалі скорочується кількість кредитних спілок, на сьогодні їх 310. У II кварталі швидше зростали активи тих установ, які мають ліцензію на залучення депозитів. Вони становлять 80% загальних активів сегмента.

Графік 23. Загальні активи кредитних спілок та частка членів кредитних спілок, що отримали кредити

Частка непрацюючих кредитів за квартал майже не змінилася. Більш ризиковими є споживчі кредити, 18% яких прострочено більше як на 90 днів.

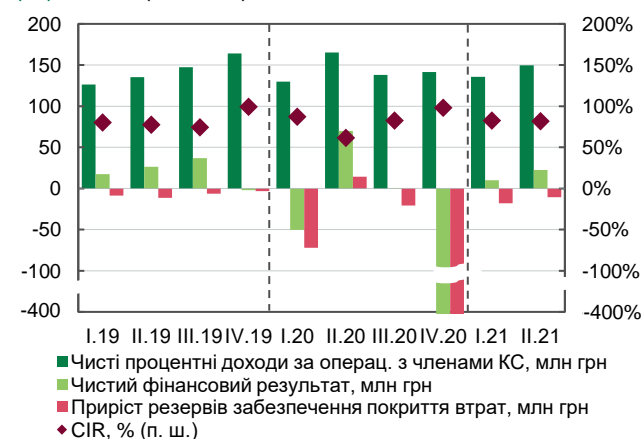
Графік 25. Частка непрацюючих кредитів* за видами

* Кредити, прострочені більше як на 90 днів.

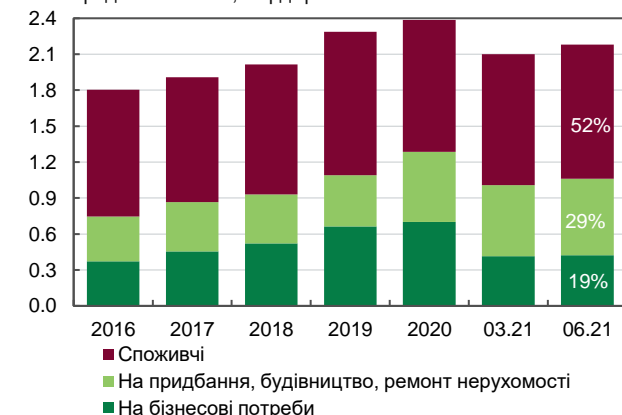
Операційна ефективність кредитних спілок залишається помірною. Водночас традиційно для II кварталу зріс чистий процентний дохід: зросли середні процентні ставки за кредитами та знизилася вартість залучень.

Графік 27. Операційна ефективність діяльності

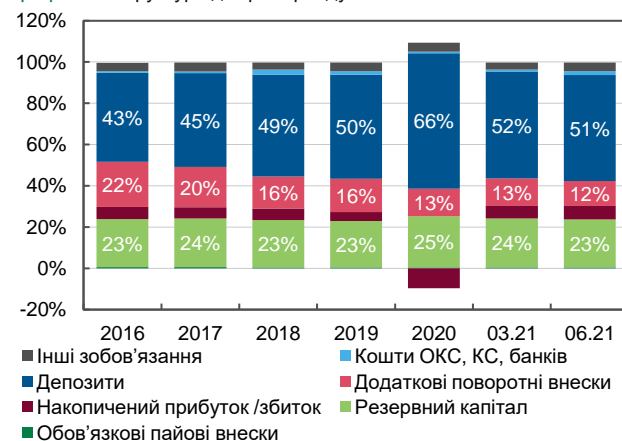
У II кварталі кредитний портфель кредитних спілок зріс на 4%. Швидше зростали залишки іпотечних кредитів, помірніше – споживчі кредити, що становлять основу портфеля.

Графік 24. Структура основної суми заборгованості за кредитами членів кредитних спілок, млрд грн

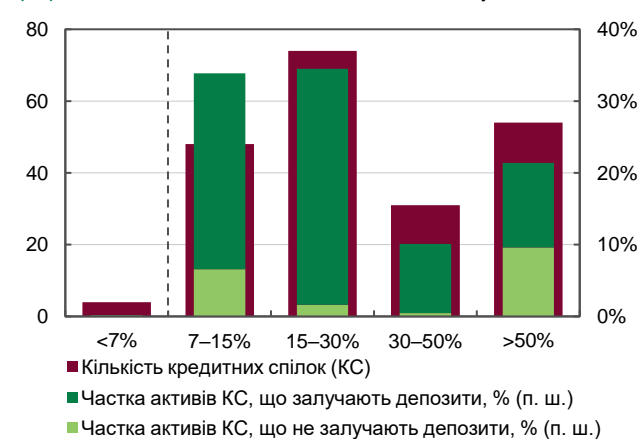
Частка власного капіталу в пасивах кредитних спілок за квартал знизилася. Натомість зросла частка залучених коштів, зокрема запозичених від УОКС у межах міжнародного проєкту “КЕП”.

Графік 26. Структура джерел фондування

Станом на 1 липня 2021 року вдвічі, до чотирьох, зменшилася кількість кредитних спілок, що не виконували мінімальні вимоги до платоспроможності. Серед них переважають установи, які не залучають депозити.

Графік 28. Розподіл достатності основного капіталу на 01.07.2021

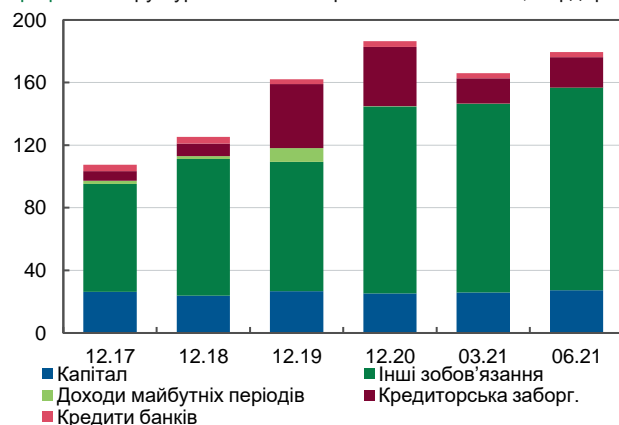
Фінансові компанії

У II кварталі обсяги активів фінансових компаній зросли, значною мірою компенсувавши скорочення на початку року через припинення діяльності окремими великими гравцями. Структура активів і зобов'язань залишилася сталою.

Графік 29. Структура активів фінансових компаній, млрд грн

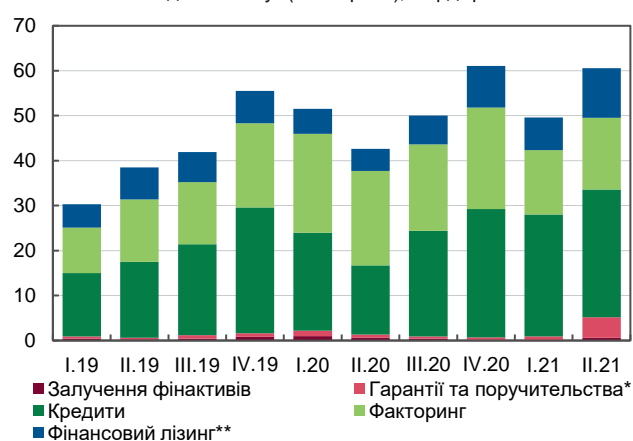

Графік 30. Структура зобов'язань фінансових компаній, млрд грн

У II кварталі кредитування становило майже половину обсягу послуг, які надають фінансові компанії. За квітень–червень усі види фінансових послуг зросли, найпомітніше обсяги надання гарантії, яких тривалий час майже не було. Також зростали факторингові та лізингові операції. Майже всі обсяги фінансового лізингу забезпечували ЮО-лізингодавці.

Графік 31. Обсяги наданих фінансових послуг фінансовими компаніями за видами послуг (за квартал), млрд грн

* До 01.07.2020 включає інформацію про гарантії та поручительства, починаючи з 01.07.2020 – виключно гарантії.
** ЮО-лізингодавці та фінансові компанії.

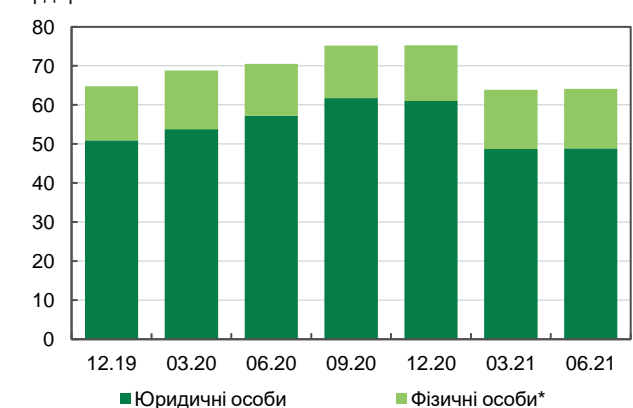
Графік 32. Обсяги наданих фінансових послуг фінансовими компаніями за видами послуг, I кв. 2018 року = 100%

* До 01.07.2020 включає інформацію про гарантії та поручительства, починаючи з 01.07.2020 – виключно гарантії.
** ЮО-лізингодавці та фінансові компанії.

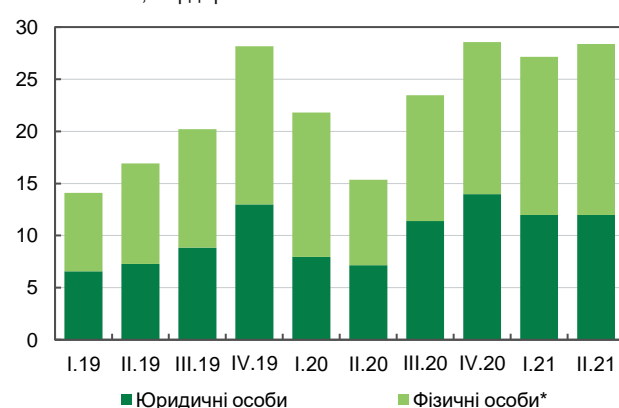
У II кварталі валовий кредитний портфель фінансових компаній не змінився. У річному вимірі обсяг наданих кредитів дещо зменшився, переважно за рахунок зниження залишків кредитів ЮО. При цьому обсяги залишків кредитів ФО збільшилися за останній рік на 15%. Домогосподарства були й основними отримувачами нових кредитів у II кварталі. Обсяги кредитування населення зростають чотири квартали поспіль.

Графік 33. Залишки валових кредитів фінансових компаній, млрд грн

* Включаючи ФОП.

Графік 34. Обсяги наданих протягом кварталу кредитів за видами позичальників, млрд грн

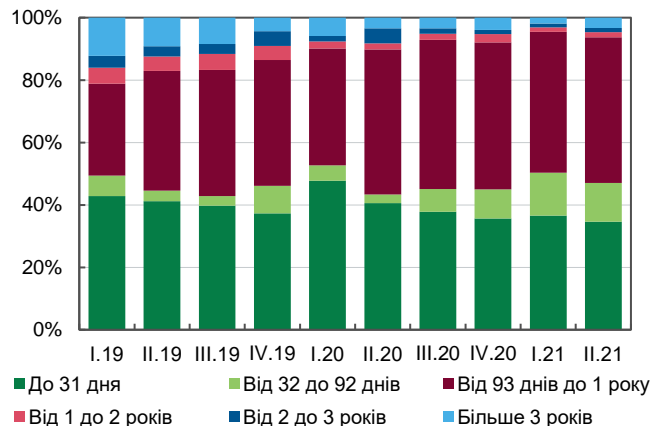

* Включаючи ФОП.

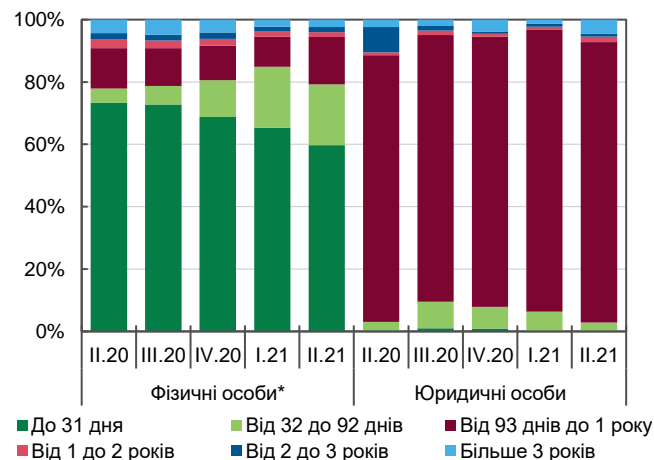

Фінансові компанії надавали нові кредити переважно на короткі строки. Загалом 35% нових позик надано на строк до 31 дня, ще 59% – на строк до одного року. Близько 60% нових кредитів фізичним особам надано на строк до 31 дня, а 90% для юридичних осіб – на строк від трьох місяців до одного року.

Графік 35. Структура обсягу кредитів, наданих протягом кварталу, за строковістю

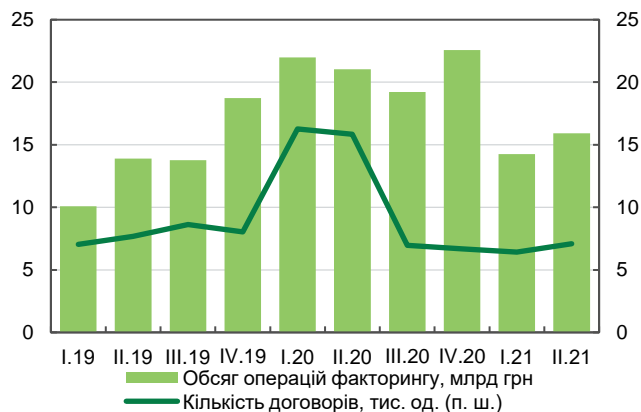

Графік 36. Структура обсягу кредитів, наданих протягом кварталу, за строковістю і типом клієнтів

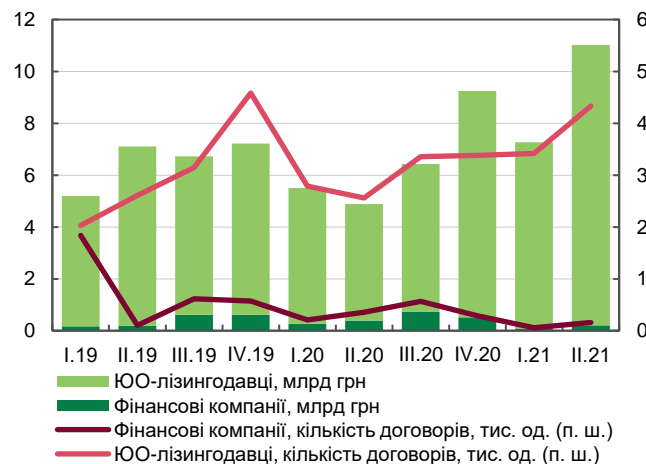
У II кварталі фінансові компанії дещо збільшили обсяги факторингових операцій. Проте вони значно нижчі порівняно з обсягами угод 2020 року.

Графік 37. Обсяги та кількість договорів факторингу

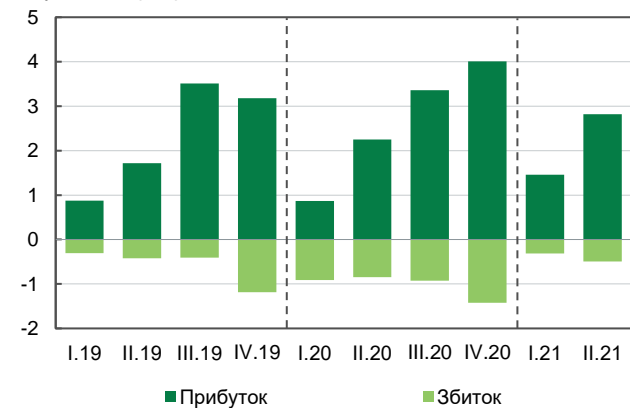
У II кварталі обсяги фінансового лізингу помітно збільшилися та були рекордними за останні роки. Частка фінансових компаній в обсязі операцій мізерна. Послуги переважно надають ЮО-лізингодавці.

Графік 38. Обсяг та кількість договорів фінансового лізингу

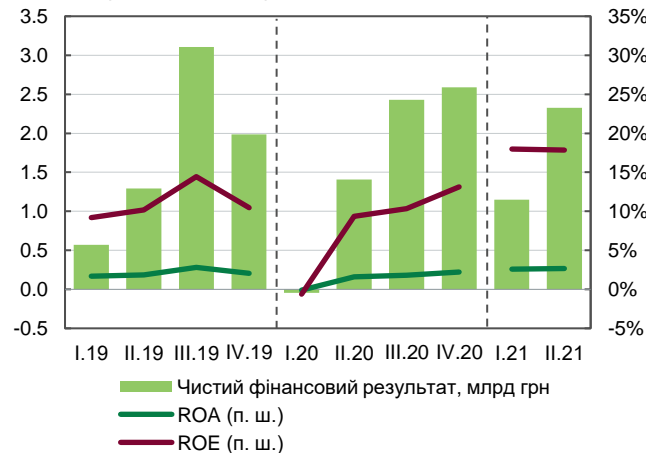

У II кварталі фінансові компанії були прибутковими, причому отримані прибутки більші порівняно з аналогічними періодами минулих років. Показники рентабельності залишаються вищими, ніж у попередні роки.

Графік 39. Фінансовий результат фінансових компаній нарастаючим підсумком, млрд грн

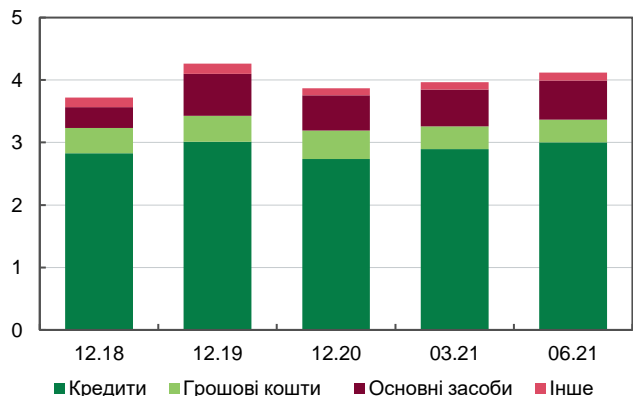
Графік 40. Фінансовий результат (наростаючим підсумком) та показники рентабельності фінансових компаній

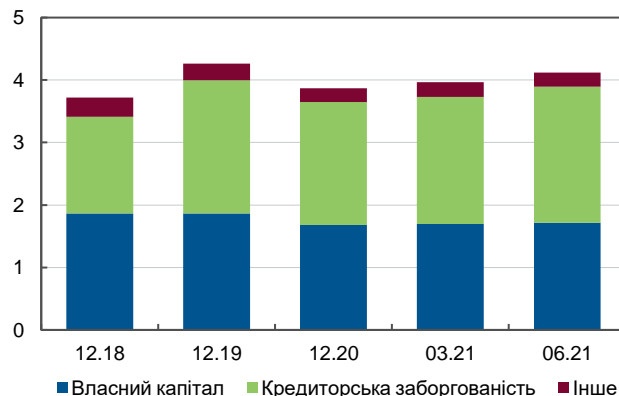
Ломбарди

У II кварталі активи ломбардів дещо зросли переважно за рахунок надання нових кредитів та придбання основних засобів. Структура активів та пасивів протягом тривалого періоду залишається незмінною.

Графік 41. Структура активів, млрд грн

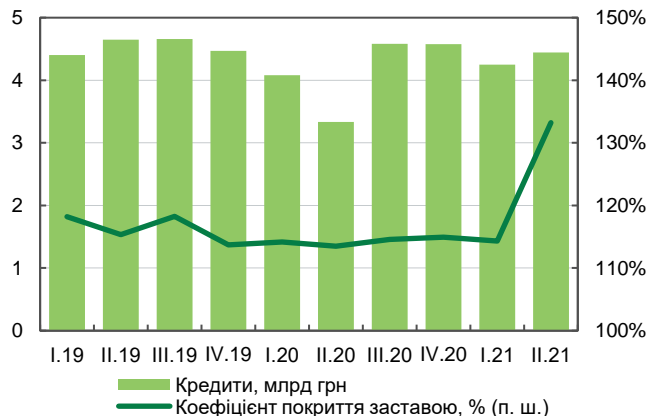

Графік 42. Структура пасивів, млрд грн

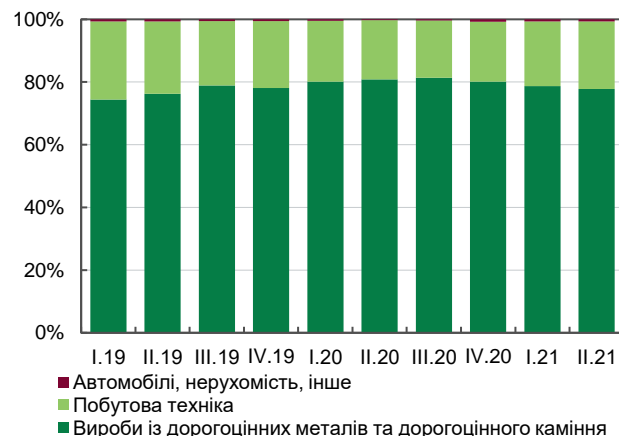

Обсяг нових кредитів у II кварталі 2021 року збільшився майже на 5%. Коефіцієнт покриття кредитів заставою набув рекордного значення за останні роки та становить 133%.

Графік 43. Обсяг наданих кредитів (за квартал) та рівень покриття заставою

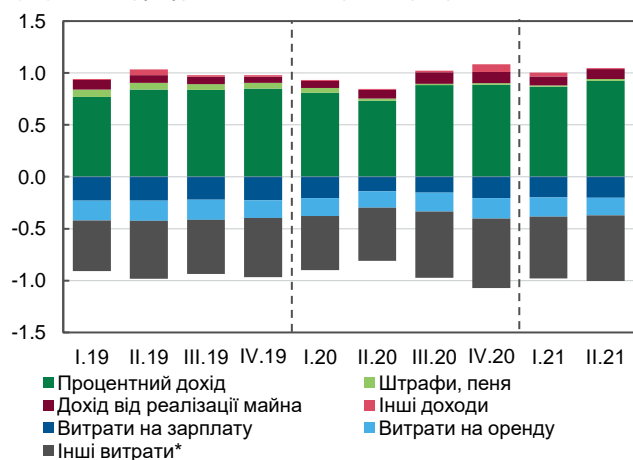
Графік 44. Структура обсягів наданих кредитів за видами застави

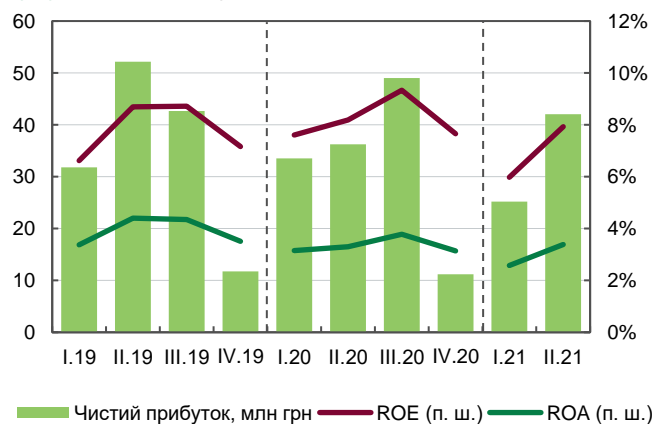
Частка кредитів, заставою за якими є автомобілі, нерухомість та інші види активів, становить 0.6%.

За II квартал 2021 року доходи зростали швидше, ніж витрати, що забезпечило ломбардам зростання прибутків. Тож рентабельність ломбардів збільшилася до 7.9%, що наближається до показників попереднього року.

Графік 45. Структура доходів та витрат, млрд грн

Графік 46. Показники фінансової діяльності

* Уключають витрати, пов'язані з реалізацією та утриманням заставного майна.

Примітки:

Джерело інформації – Національний банк України, якщо не зазначено інше.

Огляд стосується небанківських фінансових установ (НБФУ), діяльність яких регулює Національний банк України, якщо не зазначено інше.

Національний банк України продовжує працювати над удосконаленням процедур контролю за звітністю з метою підвищення якості даних та максимальної повноти і коректності розкриття інформації про діяльність НБФУ. Разом із поданням звітності за II квартал 2021 року небанківські фінансові установи коригували на вимогу Національного банку України неналежні показники звітності за попередні періоди (зокрема I квартал 2021 року). Тому дані Огляду за окремими показниками було скориговано відповідно до наданих уточнень.

До вибірки належать установи, платоспроможні на кожну звітну дату, що надали звітність, якщо не зазначено інше.

Сума компонентів може не збігатися з підсумковою сумою в результаті округлення даних.

У II кварталі уточнено методику розрахунку показників комбінованого коефіцієнта (Combined ratio) та коефіцієнта операційної діяльності (Operating ratio). А саме із розрахунку виключено інші витрати та надзвичайні витрати страховиків.

Скорочення та аббревіатури:

КАСКО	Страхування наземного транспорту (крім залізничного)
КС	Кредитна спілка
МТСБУ	Моторне (транспортне) страхове бюро України
НБУ	Національний банк України
НБФУ	Небанківські фінансові установи
ОКС	Об'єднана кредитна спілка
ОСЦПВ	Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів
Рівень виплат	Співвідношення виплат і премій за чотири квартали, що передують даті оцінки
Фінкомпанії	Фінансові компанії
ФО	Фізичні особи
ФОП	Фізичні особи-підприємці
ЮО	Юридичні особи
ЮО-лізингодавець	Юридична особа, без статусу фінансової установи, яка може надавати тільки одну фінансову послугу – фінансовий лізинг. Можуть здійснювати іншу господарську діяльність (наприклад, оперативний лізинг)
CIR	Cost-to-Income Ratio. Співвідношення операційних витрат і операційних доходів
Combined ratio, комбінований коефіцієнт	Loss ratio збільшене на співвідношення операційних витрат та премій, скоригованих на суму резервів незароблених премій
IBNR	Incurred but not reported – резерв збитків, які виникли, але не заявлені
Investment income ratio, коефіцієнт інвестиційного доходу	Співвідношення інвестиційного доходу та премій, скоригованих на суму резервів незароблених премій
Loss ratio, коефіцієнт збитковості	Співвідношення виплат, скоригованих на зміну резервів збитків, витрат на врегулювання та премій, скоригованих на суму резервів незароблених премій
Operating ratio, коефіцієнт операційної діяльності	Combined ratio зменшене на співвідношення інвестиційних доходів і премій, скоригованих на суму резервів незароблених премій
ROA	Return on assets. Рентабельність активів
ROE	Return on equity. Рентабельність власного капіталу
в. п.	Відсотковий пункт
грн	Гривня
дол., долар, дол. США	Долар Сполучених Штатів Америки
кв.	Квартал
міс.	Місяць
млн	Мільйон
млрд	Мільярд
п. ш.	Права шкала
тис.	Тисяч
р/р	Порівняно з аналогічною/аналогічним датою/періодом попереднього року